

ved lagt vægt på, at det endnu ikke var muligt at foretage en nærmere vurdering af virkningerne af de nye regler i §§ 226-27, som på daværende tidspunkt kun havde været i kraft i godt 1½ år. Hertil kommer ifølge rådet, at parterne i en retssag ikke i alle tilfælde ved sagens indledende faser vil kunne have fuldt overblik over, i hvilket omfang sagen har principiel betydning m.v. Endelig omfatter henvisningsreglerne ikke processuelle spørgsmål.

Rådet finder derimod ikke, at der i civile sager bør være mulighed for at få en sag prøvet ved Højesteret, blot fordi der kunne være grund til at formode, at Højesteret i givet fald ville overveje at ændre den konkrete afgørelse. Også i sådanne tilfælde må det ifølge rådet kræves, at sagen efter sin art i øvrigt er egnet til prøvelse for Højesteret.

Da parterne i en civil sag som følge af henvisningsreglerne har afgørende indflydelse på, om en sag inden for rammerne af to-instansprincippet skal kunne prøves ved Højesteret, har Retsplejerådet fundet det rigtigst at afgrænse adgangen til 3. instansbevilling til de sager, som er af principiel betydning. Dette gælder såvel for så vidt angår anke som kære, idet det ifølge rådet også ved kæremål må være afgørende, om spørgsmålet er af principiel karakter.

Retsplejerådet finder det af stor betydning, at det af lovtæksten kommer til at fremgå, at der kun vil kunne meddeles 3. instansbevillinger i civile sager, som indeholder spørgsmål af principiel karakter.

Herved opnås en tydelig understregning af, at to-instansprincippet er hovedreglen. Samtidig indebærer ændringen, at der ikke efter lovens ordlyd vil være grundlag for at kunne opfatte Højesterets behandling af en ansøgning om 3. instansbevilling som en egentlig 3. instansprøvelse.

Den nærmere udfyldning af kriteriet vil efter rådets opfattelse uden betænkelighed kunne overlades til Højesteret. Rådet har derfor afstået fra at forsøge udtømmende at opregne de typer af tilfælde, der vil kunne være omfattet af kriteriet.

Retsplejerådet finder alene grund til at fremhæve, at principiel interesse omfatter tilfælde, hvor der skønnes behov for af Højesteret at få fastlagt eller afstukket en praksis på området eller – efter en vis periode – at få afklaret, om en bestående retstilstand, udmålingspraksis m.v. bør ændres eller justeres.

I *straffesager*, hvor der ikke på samme måde som i civile sager er mulighed for at øve indflydelse på, om en sag skal anlægges ved byret eller landsret i 1. instans, foreslår Retsplejerådet i bet. 1222/1991 det gældende kriterium for anketilladelse opretholdt. Ved kæremål i straffesager foreslås den gældende formulering ændret, således at det – i overensstem-

melse med den praksis, der følges i dag – af lovtæksten fremgår, at der også ved kæremål af principiel karakter vil kunne meddeles 3. instansbevilling.

Det anføres nærmere herom i betænkningen, at kompetencefordelingen mellem retterne på strafferechtsområdet er helt fastlagt i loven. Denne fordeling er ikke i samme omfang som på det civile område fastlagt efter, hvorvidt sagen er egnet til prøvelse for Højesteret. Også andre civile sager end principielle kan pådømmes af landsretten i 1. instans med fri prøvelsesadgang til Højesteret. Skulle kun rent principielle straffesager kunne prøves af Højesteret, ville der derfor ifølge Retsplejerådet for så vidt være en vis ubalance i forhold til det civile område.

Hvis der på strafferechtsområdet i lovtæksten sker en indskrænkning til sager af »principiel karakter«, vil det endvidere efter Retsplejerådets opfattelse kunne tages som udtryk for, at der i mindre omfang end hidtil skal gives 3. instansbevilling i straffesager. Efter rådets opfattelse bør dette ikke være tilfældet.

På den baggrund foreslår Retsplejerådet som nævnt, at det gældende kriterium for anketilladelse i straffesager bliver opretholdt, således at prøvelse for Højesteret kan ske, hvis sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Ved kæremål foreslår Retsplejerådet som nævnt den samme formulering. Medtagelsen af kriteriet »principiel karakter« også for så vidt angår kæresager, vil ifølge rådet ikke være udtryk for en realitetsændring, og rådet finder derfor ikke nogen grund til at have en forskellig formulering ved anke og kære.

Vedrørende Retsplejerådets overvejelser om kriterierne for meddelelse af 3. instansbevilling henvises i øvrigt til betænkning nr. 1222/1991, s. 58 ff, hvor der også gives oplysninger om rådets tidligere behandling af disse spørgsmål.

4.4. Retsplejerådets overvejelser om tilladelser til appel uanset appelfristens udløb og 2. instansbevillinger

Retsplejerådet var efter kommissoriet alene blevet anmodet om at udarbejde forslag til en overførsel af kompetencen til at meddele 3. instansbevilling i civile sager og i straffesager.

Rådet fandt det imidlertid naturligt i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet om overførsel af kompetencen til at meddele 3. instansbevilling også at overveje reglerne om meddelelse af tilladelser til appel uanset appelfristens udløb og 2. instansbevilling.

I betænkning nr. 698/1973 om behandling af borgerlige sager foreslog Retsplejerådet i forbindelse med et forslag om at overføre kompetencen til at meddele 3. instansbevilling til domstolene, at kompetencen til at meddele *tilladelse til appel efter appel-*